

Fővárosi Ítéltábla

6.Pf.20.110/2023/10.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Kiss Balázs Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe, eljáró ügyvéd: dr. Kiss Balázs) által képviselt Felperes (felperes címe) felperesnek a Kepler Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe, eljáró ügyvéd: dr. Kepler Norbert) által képviselt I.r. alperes (I.r. alperes címe) I. rendű, II.r. alperes (II.r. alperes címe) II. rendű, III.r. alperes (II.r. alperes címe) III. rendű, az Imre Ügyvédi Iroda (ügyvéd címe, eljáró ügyvéd: dr. Imre András) által képviselt IV. r. alperes. (IV.r. alperes címe.) IV. rendű alperes ellen szerződés hatálytalansága iránt indított perében a Budapest Környéki Törvényszék 2022. július 29. napján meghozott és 152. számú végzésével kijavított 4.P.20.296/2019/144. számú ítélete ellen az II-III. rendű alperesek által 147. sorszám alatt benyújtott fellebbezés és a felperes Pf.3. számú csatlakozó fellebbezése folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság kijavított ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja, a III. rendű alperest helytállásra és tűrésre kötelező ítéleti rendelkezést mellőzi, és a III. rendű alperest arra kötelezi, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 27.974.606 (huszonhétmillió-kilencszázhetvennégyezer-hatszázhat) forintot, és ezen összeg után 2019. április 13-tól a kifizetésig késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a II. és III. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 779.303 (hétyszázhetvenkilencezer-háromszázhárom) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperes a keresetében a 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:120. §-a alapján a ingatlan1 alatt nyilvántartott ingatlan $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadának a tárgyában a II. és a III. rendű alperesek által 2019. február 11-én kötött ajándékozási és holtig tartó haszonélvezeti jogot alapító, valamint ugyanennek az ingatlannak a tárgyában a III. és az I. rendű alperesek által 2019. április 11-én kötött adásvételi szerződés fedezetelvonó jellegének és vele szembeni hatálytalanságának a megállapítását kérte. Kérte továbbá a bíróságtól, hogy kötelezze az I. és a II. rendű alperest a haszonélvezeti jogtól mentes ingatlanból a II. rendű alperessel szemben fennálló 290.896 euró tőke és annak 2018. január 1. napjától a kifizetésig járó, az bank1 által a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes alapkamat $\frac{1}{3}$ -ának és az évi 5 % ügyleti kamatnak az együttes összegével megegyező mértékű késedelmi kamata, valamint 5.342.831 forint perköltség iránti követelése kielégítésének a tűrésére, és helytállási kötelezettsége alapján a III. rendű alperest 31.000.000 forint és annak 2019. április 13. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamata megfizetésére. A IV. rendű alperessel szemben a felperes keresete arra irányult, hogy a IV. rendű alperes tűrje azt, hogy a felperes a II. rendű alperessel szemben fennálló 290.896 euró tőke és annak 2018. január 1. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamata, valamint 5.342.831 forint perköltség iránti követelését a ingatlan1 alatt nyilvántartott ingatlan I. rendű alperes tulajdonába került $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadából kielégítse. Keresetét arra alapította, hogy a II. és a III. rendű alperesek között létrejött ajándékozási szerződés, valamint a III. és az I. rendű alperesek között létrejött adásvételi szerződés elvonta a II. rendű alperessel szemben fennálló követelése kielégítésének az alapját.

[2] Az I., a II. és a III. rendű alperesek érdemi az ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. A IV. rendű alperes a javára bejegyzett önálló zálogjog fenntartása mellett a kereset teljesítését nem ellenezte. Az I-III. rendű alperesek arra hivatkoztak, hogy jóhiszeműen kötötték meg a szerződéseket, az eleve más követelés biztosítása céljából már megterhelt ingatlan pedig egyébként sem szolgálhatott a felperes követelésének a fedezetéül. Állították, hogy a II. rendű alperesnek nem áll fenn tartozása a felperessel szemben, illetve, ha fennáll, annak megvolt és jelenleg is megvan a fedezete. Előadták, hogy a II. rendű alperes cég1 Kft-ben fennálló 25 % mértékű üzletrésének értéke – a Kft. tulajdonában álló építési engedéllyel rendelkező ingatlanra tekintettel – a felperes kölcsönszerződésből eredő követelésének az összegét meghaladja.

[3] A bíróság a kijavított ítéletével megállapította, hogy a II. és a III. rendű alperes között Budapesten 2019. február 11-én kelt ajándékozási és haszonélvezeti jogot alapító szerződés, - mellyel a II. rendű alperes a III. rendű alperes részére ajándékozta a ingatlan2 alatti, természetben ingatlan2 szám alatti ingatlan $\frac{1}{2}$ tulajdoni hányadát, egyúttal a maga javára ezen $\frac{1}{2}$ tulajdoni illetőségre haszonélvezetet alapított – fedezetelvonó, ezért a felperessel szemben hatálytalan. Kötelezte a III. rendű alperest, hogy 27.974.606 forint erejéig teljes vagyonával álljon helyt a felperesnek a II. rendű alperessel szembeni követeléséért, és tűrje ezen összeg erejéig a vagyonára vezetett végrehajtást. Ezt meghaladóan

a keresetet elutasította, és egyetemlegesen kötelezte a II. és a III. rendű alpereseket a felperes javára 3.112.300 forint részperköltség megfizetésére.

[4] Az ítéletének indokolásában az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a III. rendű alperes a II. rendű alperes gyermeke. A II. rendű alperes a 2019. február 11-én kelt ajándékozási szerződéssel átruházta a III. rendű alperesre a ingatlan2 ingatlan ½-ed tulajdoni hányadát, egyúttal a maga javára holtig tartó haszonélvezeti jogot alapított. Az ingatlan tulajdoni lapjának III/4. rovata a IV. rendű alperes javára bejegyzett zálogjogot tartalmaz. A III. rendű alperes a 2019. április 11-én kelt adásvételi szerződéssel az ingatlan ½-ed tulajdoni hányadát 19.000.000 forint vételáron eladta az I. rendű alperesnek. Az I. rendű alperes tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték. A IV. rendű alperes tulajdonjoga és a II. rendű alperes holtig tartó haszonélvezeti joga továbbra is fennmaradt. Az ingatlan tulajdoni hányadának forgalmi értéke az ajándékozás időpontjában 27.640.913 forint, az adásvétel időpontjában 27.974.606 forint volt, melyből a II. rendű alperest illető haszonélvezeti jog értéke 8.292.274 forintot, illetve 8.392.382 forintot tett ki.

[5] Az elsőfokú bíróság ugyancsak tényként állapította meg, hogy a 2016. július 28-án megkötött és 2016. október 13-án módosított kölcsönszerződés alapján a felperes a cég1 Kft. (korábbi nevén cégnév Kft.) üzletrészeinek megvásárlása érdekében 500.000 euró kölcsönt adott a II. rendű alperesnek és személy1nek. A 2016. augusztus 9-én és 2016. október 13-án megkötött adásvételi szerződések alapján a Kft. üzletrészei 50 %-ának a felperes, 25-25 % arányban a II. rendű alperes és személy1 lett a tulajdonosa. A Kft. tulajdonát képezte a ingatlan3 alatti ingatlan, amelyre a tulajdonosok luxusüdülő és apartmanház építését tervezték. A felperes 2018. július 9-én a kölcsönszerződést felmondta. A felperes keresete alapján a Budapest Környéki Törvényszék 22.P.20.345/2018/110. számú, a Fővárosi Ítéltábla 2022. január 11-én kelt, 4.Pf.20.624/2021/11. számú ítélete folytán jogerőre emelkedett ítéletével a II. rendű alperest és személy1t egyetemlegesen 290.896 euró és kamatai megfizetésére kötelezte a felperes részére. A II. rendű alperes cég1 Kft-ben lévő 25 % mértékű üzletrészeinek az értéke az ajándékozás és az adásvétel időpontjában is bruttó 62.064.000 forint volt, ami eladása esetén az szja és egyéb járulékok levonását követően nettó 52.579.000 forintot jelentett (ítélet [26] bekezdése).

[6] Az elsőfokú bíróság a perben kirendelt igazságügyi könyvszakértő véleményét aggálytalannak találta, és ítélezése alapjául elfogadta. Nyomatékosan utalt arra, hogy a szakvélemény megállapításait az alperesek elfogadták. Megállapította, hogy a II. rendű alperes üzletrészeinek esetleges értékesítése esetén a szakértő által megállapított nettó értékhez juthatott volna hozzá, amellyel szemben a felperes felé fennálló tartozása 98.168.990 forintot tett ki. Az ajándékozással vegyes haszonélvezetet alapító szerződés megkötésekor a II. rendű alperesnek nem volt olyan vagyona, amely a felperes teljes tartozásának a megfizetésére fedezetet nyújtott volna, ezért a szerződés a Ptk. 6:120. § (1)-(2) bekezdése alapján fedezetelvonó, és a felperessel szemben hatálytalan (ítélet [76] bekezdése).

[7] A bíróság ugyanakkor a lefolytatott bizonyítás eredményeként azt nem látta megállapíthatónak, hogy az adásvételi szerződés esetén mindkét szerződő fél tudta, hogy a

szerződéssel egy harmadik személy kielégítési alapjának elvonásában működnek közre. A bíróság kifejtette: az adásvétel nem ingyenes szerződés, ezért a hatálytalanságához mindkét szerződő fél rosszhiszeműségének fenn kell állnia. Az I. rendű alperes rosszhiszeműsége azonban sem a munkatársi kapcsolatból, sem önmagában abból a tényből nem következett, hogy ½-ed tulajdoni illetőséget vásárolt a II. rendű alperes haszonélvezetével és a IV. rendű alperes jelzálogjogával terhelt (ítélet [78] bekezdése).

[8] A bíróság álláspontja szerint a 19.582.224 forint forgalmi értékű tulajdoni hányad 19.000.000 forint vételáron való megvásárlása azt sem alapozta meg, hogy az adásvételi szerződésből az I. rendű alperesre ingyenes előny származott. A 582.224 forint összegű eltérés ugyanis egy ingatlan adásvétel esetén az ár-alkuba belefért. A bíróság ezért nem találta bizonyítottnak az I. rendű és a III. rendű alperesek közötti adásvételi szerződés fedezetelvonó jellegét, ennek következtében elutasította a felperes arra irányuló keresetét, hogy az I. rendű alperes az ingatlan tulajdoni hányadával álljon helyt a II. rendű alperessel szembeni követeléséért.

[9] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a III. rendű alperes helytállási kötelezettsége a Ptk. 6:120. § (4) bekezdése alapján fennáll. Rámutatott arra, hogy a hozzátartozók közötti fedezetelvonó szerződések esetében az ingyenességet, illetve a rosszhiszeműséget vélelmezni kell. A vélelem megdöntése körében az alpereseket terhelte a bizonyítás, és az alperesek e bizonyítási kötelezettségüknek nem tettek eleget. A bíróság nem találta elfogadhatónak az alperesek azon védekezését, hogy a III. rendű alperes nem tudott a II. rendű alperesnek a felperes felé fennálló tartozásáról. Álláspontja szerint ennek ellentmondott, hogy közös háztartásban éltek, azonos helyen dolgoztak, szoros kapcsolatban álltak. A II. rendű alperes ráadásul a felperessel kötött kölcsönszerződése felmondását követően nem csak a ingatlan² ingatlanban fennálló tulajdoni hányadát, hanem más gazdasági társaságban lévő részesedéseit is átruházta, részben a III. rendű alperesre, részben a házastársára (ítélet [81] bekezdése).

[10] A bíróság kifejtette, hogy a Ptk., illetve az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény szerint úgy is sor kerülhet fedezetelvonásra, hogy az ingatlan valamilyen módon megterhelésre kerül, így veszít a tényleges forgalmi értékéből. A haszonélvezet ajándékozással egyidejű alapítása jelen esetben ugyanezzel a következménnyel járt. A haszonélvezet alapításával ugyanis – a szakvélemény szerint – az ingatlan forgalmi értéke jelentősen csökkent, ami azonban nem eshet a felperes terhére. Az elsőfokú bíróság ezért a megszerzett tulajdoni hányadot rosszhiszeműen átruházó III. rendű alperest a haszonélvezettől mentes 27.974.606 forint erejéig kötelezte helytállásra a II. rendű alperesnek a felperes felé fennálló követelése kielégítésért (ítélet [82] és [84] bekezdése).

[11] Az elsőfokú ítélettel szemben a II. és a III. rendű alperesek terjesztettek elő fellebbezést. Fellebbezésükben elsődlegesen az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérték. Másodlagos fellebbezési kérelmük arra irányult, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 381. §-a alapján az elsőfokú ítéletet helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára. Az elsődleges fellebbezési

kérelemükhöz kapcsolódóan kérték az ítélet indokolása [26] bekezdésének, [76] és [78] bekezdésének, [81], [82] és (84) bekezdésének a mellőzését, az ott kifejtettek helyett annak megállapítását, hogy a II. és a III. rendű alperesek között 2019. február 11-én létrejött ajándékozással vegyes holtig tartó haszonélvezeti jogot alapító szerződés és a III. és az I. rendű alperesek között 2019. április 11. napján létrejött adásvételi szerződés nem fedezetelvonó szerződések, mert a felperesnek a II. rendű alperes cég1 Kft.-ben fennálló, 25% arányú üzletrésze mellett fedezetként rendelkezésre állt a II. rendű alperes egyetemleges adóstársának, személy1nek az üzletrésze is, ennek következtében pedig a felperes teljes követelésének a perbeli szerződésekkel átruházott ingatlan tulajdoni hányad nélkül is megvolt a fedezete. Fenntartották azt az állításukat, hogy a III. rendű alperes jóhiszeműen ruházta át a ingatlan2ú ingatlan 1/2 tulajdoni hányadát az I. rendű alperesre.

[12] A II- és a II. rendű alperesek álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Ptk. 6:120. § (1)-(4) bekezdését, az 1995. évi CXVII. törvény (Szja tv.) 67. § (5) bekezdését, a 2018. évi LII. törvény 27. §-át, a 2017. évi CL törvény 2. melléklet 1/B. 2. 2 pontját, a Pp. 2. § (2) bekezdését, 342. § (1)-(2) bekezdését, 237. § (1)-(2) és (4) bekezdését, 346. § (5) bekezdését, 279. § (1) bekezdését és 265. § (1) bekezdését. Elsődleges fellebbezési kérelmüket arra alapították, hogy a kielégítési alap elvonása szempontjából a perben nem álló személy1nek a vagyonát is számításba kell venni. Hivatkoztak arra, hogy a módosított kölcsönszerződés szerint a II. rendű alperes és személy1 egyetemleges adósok voltak, a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.624/2021/1. számú ítéletében ennek megfelelően marasztalta őket. Ezt a tényt az elsőfokú bíróság jogsértően hagyta figyelmen kívül, annak ellenére, hogy érdemi ellenkérelmükben kifejezetten hivatkoztak arra, hogy az adósok tulajdonában lévő - ingatlanra jogerős építési engedéllyel rendelkező gazdasági társaság - 25-25% arányú üzletrész a felperes kölcsönszerződésből eredő követelésénél jóval nagyobb értékű. A könyvszakértői vélemény szerint az üzletrész 25 %-ának értéke 62.064.000 forint volt, az ily módon rendelkezésre álló összesen 124.128.000 forint pedig fedezi a felperes 98.168.190 forint összegű kölcsönkövetelését.

[13] A II. és a III. rendű alperesek szerint az elsőfokú bíróság abban is tévedett, hogy az üzletrészt 52.579.000 forint nettó értéken vette figyelembe. A II. rendű alperes ugyanis az értékesítés során az üzletrész teljes értékéhez hozzájutott volna, és a közterheket elegendő lett volna a következő évben befizetnie. Álláspontjuk alátámasztása érdekében hivatkoztak a BH2015. 233. számú, valamint a Pfv.22.041/2017/4. számú precedensképes határozatokban kifejtettekre. Hivatkoztak arra, hogy személy1 a társaságban fennálló üzletrésznének tulajdonosa volt a 2019. július 1. napján történt árverési értékesítés időpontjáig. Kiemelték, hogy a BH2015. 233. számon közzétett döntés szerint a fedezet értékelése körében a méltányosságnak, a polgári jog egyik legfontosabb alapelvének van döntő szerepe, és méltánytalan volna, ha a hitelező az adóstársakat külön-külön ugyanazon követelés teljes fedezetének biztosítására kérné kötelezni, és emiatt az egyes adóstársak által kötött jogügyletek fedezetelvonó jellegét kellene megállapítani. A kölcsön fennálló fedezete pedig összességében a szerződések fedezetelvonó minőségét és a Ptk. 6:120. §-ában foglalt jogkövetkezmény alkalmazását is jogsértővé tette. A II. és a III. rendű alperesek álláspontja szerint személy1 üzletrésze értékének figyelmen kívül hagyása egyúttal a bizonyítékok értékelésére vonatkozó eljárási szabályok megsértését is jelentette. Az indokolásával szemben támasztott tartalmi követelményeknek az ítélet azért sem felel meg, mert az elsőfokú bíróság

eltért a Kúria hivatkozott precedensképes határozatai szerint irányadó joggyakorlatától, erre azonban semmilyen magyarázatot nem adott.

[14] A II. és a III. rendű alperesek szerint az elsőfokú bíróság anyagi pervezetése több szempontból is téves volt. Sérelmezték egyfelől, hogy az anyagi pervezetés csak a II. rendű alperes tulajdonában álló üzletrész mint fedezet értékének figyelembevételére terjedt ki. Kérték ezért, hogy a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 369. § (4) bekezdése szerinti jogkörében eljárva végezze el a megfelelő anyagi pervezetést, ha pedig a könyvszakértő véleménye alapján személyl üzletrészenek értékét nem látná megállapíthatónak, a Pp. 369. § (3) bekezdés a-b) pontja alapján rendelje el a szakértői bizonyítás kiegészítését.

[15] A II. és a III. rendű alperesek kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság összemosta a Ptk. 6:120. § (2) és (4) bekezdését azzal, hogy a hozzátartozók közötti átruházásra vonatkozó vélelmet a III. rendű alperes és I. rendű alperes közötti átruházásra is alkalmazta. Az alperesek állították, hogy hozzátartozói kapcsolat hiányában a felperes lett volna köteles bizonyítani a III. rendű alperes rosszhiszeműségét. Ez az anyagi jogi jogszabálysértés megalapozza a Pp. 369. § (1) bekezdése és (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlását. Az alperesek hivatkoztak arra, hogy a rosszhiszeműségnek mindkét szerződő fél részéről fenn kell állnia, melyet a Kúria Pfv.21.827/2018/6. számú precedensképes határozatának indokolása is alátámaszt. A felperes nem bizonyította, hogy a III. és az I. rendű alperesek mindketten tudtak arról, hogy egy harmadik személy kielégítési alapjának elvonásában működnek közre.

[16] A felperes az elsőfokú ítélet kiegészítését kérte akként, hogy a bíróság 15 nap határidővel és a marasztalási összeg után 2019. április 13-tól a kifizetésig járó késedelmi kamat erejéig kötelezze a helytállásra a III. rendű alperest. Kérelmének indokaként előadta, hogy a Pp. 344. §-a alapján a bíróságnak a III. rendű alperes helytállási kötelezettségének a teljesítésére határidőt kell szabnia. Előadta továbbá, hogy a kereseti kérelme kiterjedt a III. rendű alperes késedelmi kamatfizetésre kötelezésére is, amelyről az elsőfokú bíróság elmulasztott rendelkezni.

[17] A felperes csatlakozó fellebbezést is előterjesztett, amelyben a kiegészítés iránti kérelmében foglaltaknak megfelelően az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte. A fellebbezési ellenkérelme arra irányult, hogy a Fővárosi Ítéltábla hagyja helyben a kijavított és a kérelmének megfelelően kiegészített ítéletet.

[18] A felperes az ítélet kiegészítése iránti kérelmével egyezően a csatlakozó fellebbezésében is arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 344. § (1) bekezdését és 341. § (1) bekezdését azzal, hogy ítéletében elmulasztott határidőt szabni a III. rendű alperes helytállási kötelezettségének teljesítésére, a késedelmi kamat megfizetése iránti kereseti kérelméről pedig érdemben nem döntött. Álláspontja szerint a kamattal kapcsolatos indokolás hiányából és az ítéletnek a III. rendű alperessel szemben a per főtárgya tekintetében

marasztaló rendelkezéséből az következik, hogy a III. rendű alperes marasztalása a késedelmi kamat tekintetében hiányos. A Ptk. 6:153 §-ának, 154. § (1) bekezdésének és 6:48. § (1) bekezdésének anyagi jogi szabályai is alátámasztják a főkövetelésben marasztalt alperesnek a késedelmi kamat fizetésére való kötelezését.

[19] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében azt hangsúlyozta, hogy személy1 üzletrészét a perbelitől független követelés miatt a bírósági végrehajtó már 2018. június 25-én lefoglalta, és két alkalommal is eredménytelenül bocsátotta árverésre. A Vht. 104. § (3) bekezdése szerint a lefoglalt ingóságon fennálló elidegenítési és terhelési tilalom folytán pedig fogalmilag kizárt, adott esetben a zártörés büntetét is felvetheti az üzletrésznek a II. rendű alperes vele szemben fennálló tartozása fedezeteként való figyelembevétele.

[20] A felperes hangsúlyozta, hogy a Pp. 381. §-a alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének nincs helye, mert a II. és a III. rendű alperesek által megjelölt eljárási szabályok nem sérültek, és azok a másodfokú eljárás során egyébként is orvosolhatók lennének. A felperes rámutatott arra, hogy az alperesek perfelvételi nyilatkozatai nem voltak hiányosak, vagy ellentmondásosak, az anyagi pervezetés körében ezért az elsőfokú bíróságot tájékoztatási kötelezettség nem terhelte. A II. és a III. rendű alpereseknek nem volt olyan állításuk, hogy a II. rendű alperes és személy1 üzletrésze együttesen megfelelő fedezetet biztosított a felperes követelésének a kielégítésére; perfelvételi nyilatkozatuk kizárólag arra irányult, hogy a II. rendű alperes 25% mértékű üzletrésze tényleges fedezetet nyújt a felperes követelésére.

[21] A felperes kiemelte, hogy a II. és a III. rendű alperesek tévesen azonosították a Pfv.21.745/2013/5. számú határozatot a BH2015. 233. számú határozattal, az utóbbinak ugyanis a Kúria Mfv.I.10.621/2014. számú munkaügyi határozata az alapja. A Pfv.21.745/2013/5. számú határozat nem szerepel a Bírósági Határozatok gyűjteményében. Ezért, továbbá azért sem, mert a perben felmerült jogkérdésre vonatkozó elvi tartalma egyik hivatkozott határozatnak sincsen, a határozatoktól való esetleges eltérésre a Pp. 346. § (5) bekezdése nem vonatkozik. Az elsőfokú ítélet jogi indokolása azért sem hiányos, mert az elsőfokú eljárás során az alperesek ezekre a határozatokra nem hivatkoztak.

[22] A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelésére, továbbá a bizonyítási érdekre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket sem sértette meg. személy1 üzletrészének fedezeti értéke ugyanis teljes egészében személy2 követelését csökkentette. Az alpereseknek az elsőfokú eljárásban személy1 üzletrészére vonatkozó tényállítása, illetve a végrehajtás eredményeként időközben értékesített üzletrész értékének a szakértői megállapítása iránti indítványa nem volt. A végrehajtási iratok egyébként is elégségesek a végrehajtás alá vont vagyontárgy értékének a megállapítására. Kérte ezért a Pp. 214. §-a és 373. § (2) bekezdése alapján az alperesek meg nem engedett tényállításainak a figyelmen kívül hagyását, és a Pp. 373. § (3) bekezdésébe ütköző szakértői bizonyítás kiegészítése iránti indítvány mellőzését. A felperes változatlanul hivatkozott arra, hogy a peresített ingatlan-hányadot a III. rendű alperes az édesanyjától, a II. rendű alperestől szerezte meg, ennek következtében a Ptk. 6:120. § (2) bekezdése szerint a rosszhiszeműségét

vélelmezni kell. A Pp. 266. § (3) bekezdése szerint a vélelem megdöntésére az alperesek voltak kötelesek, amelynek hiányában az elsőfokú bíróság a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján a bizonyítatlanságot megalapozottan vonta le a II. és a III. rendű alperesek terhére.

[23] A felperes szerint érdemben is alaptalan az alpereseknek azon hivatkozása, hogy személy1 üzletrészét is figyelembe kell venni a II. rendű alperest terhelő tartozás fedezeteként. A perben nem álló személy vagyonának a felmérése ugyanis a Ptk. 5:30. § (1) bekezdése, 6:120. §-a és az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény alapján sem lehetséges, amiből az következik, hogy a II. rendű alperes tartozására kizárólag az ő tulajdonában álló vagyontárgyakat lehet figyelembe venni. Tekintettel arra, hogy a II. rendű alperessel szemben a végrehajtás jelenleg is folyamatban van, és a lefoglalt üzletrésze bizonyosan nem fedezi a tartozását, kétségmentesen megállapítható, hogy a II. rendű alperesnek nincs olyan egyéb vagyona, ami a tartozására fedezetet nyújtana. személy1 üzletrészének a fedezeti jellegét pedig a személy2-vel szembeni tartozása kimerítette, különös figyelemmel arra, hogy a követelésének a végrehajtása mind a II. rendű alperessel, mind az egyetemleges adóstársával szemben 2019 óta – előbb biztosítási intézkedésként, majd jogerős ítélet alapján – eredménytelenül van folyamatban. A felperes hivatkozott arra, hogy a Kúria Gfv.30.184/2019/9. számú határozata szerint a személy1-rel szembeni végrehajtás iratait az üzletrésze fedezeti értékét igazoló közokiratnak kell tekinteni, és az értékesített üzletrész 1.400.000 forint vételára nem fedezi a követelését.

[24] A felperes álláspontja szerint az alperesek adózással kapcsolatos jogszabályi hivatkozása a Pp. 373. § (1) bekezdésébe ütköző, meg nem engedett ellenkérelem-változtatásnak minősül. Az alperesek erre vonatkozó nyilatkozata ezért hatálytalan, és egyébként érdemben is megalapozatlan. Az adófizetés későbbi esedékessége ugyanis nem változtat azon, hogy az üzletrész értékesítéséből befolyt jövedelemnek csak a fizetendő adó levonását követően fennmaradó, nettó összege szolgálhat az alperes tartozásának a fedezeteként.

[25] A felperes hangsúlyozta, hogy a PJD2020. 8. számú döntésben, valamint a Ptk. Kommentárban kifejtettek szerint a III. rendű alperes rosszhiszeműsége az I. rendű alperessel kötött ügylet tekintetében is fennáll. A III. rendű alperes szubjektumán sem az ajándékozásban, illetve az adásvételben betöltött eltérő ügyleti pozíciója, sem a két ügylet között eltelt rövid idő nem jelentett változást. Rosszhiszeműsége törvényi vélelem hiányában is megállapítható az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 5. pontjában, valamint a BH2008. 365. és a BDT2016. 3572. számon közzétett döntésekben kifejtettek alapján. Jóhiszeműnek csak az tekinthető, akinek az elvárható gondossága tanúsítása mellett sem kellett a kötelezettet terhelő tartozásról tudnia. Álláspontja szerint a II. és a III. rendű alperesek közeli hozzátartozói minősége, közös lakóhelye és munkahelye folytán a III. rendű alperes tudott az édesanyját terhelő jelentős tartozásról, ami miatt pert és végrehajtást is indítottak ellene.

[26] Az elsőfokú bíróság a 156. számú végzésével a felperes ítélet kiegészítése iránti kérelmét elutasította.

[27] A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla a 6.Pkf.25.138/2023/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyja. A döntését azzal indokolta, hogy az elsőfokú bíróság az ítéletében a felperes kereseti kérelmétől eltérően nem pénztartozás megfizetésére, hanem – az ítéletben feltüntetett összeg erejéig a felperesnek a II. rendű alperessel szembeni követeléséért – helytállásra, valamint a vagyonára vezetett végrehajtás tűrésére kötelezte a III. rendű alperest. Tekintettel arra, hogy a tűrés kötelezettség nem kíván meg teljesítést a kötelezettől, ilyen kötelezettség teljesítésére teljesítési határidő meghatározása fogalmilag kizárt. Az ítélettel megállapított tűrés kötelezettség az ítélet jogerőre emelkedésekor nyomban beáll. Az elsőfokú ítélet ajándékozási szerződés hatálytalanságának megállapítását és a III. rendű alperes helytállásra kötelezését meghaladó keresetet elutasító rendelkezése pedig kiterjedt a felperes valamennyi további, így a késedelmi kamat iránti kereseti kérelmének az elutasítására is, az erre vonatkozó indokolás hiányától függetlenül. A III. rendű alperes helytállási és tűrés kötelezettségének a késedelmi kamatokra való kiterjesztése ezért a per érdemében hozott döntés megváltoztatását jelentené, amelyre az ítélet kiegészítésének a Pp. 355. §-ában meghatározott szabályai nem adnak lehetőséget.

[28] A II. és a III. rendű alperesek a csatlakozó fellebbezésre tett ellenkérelmükben a csatlakozó fellebbezéssel érintett körben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték, az elsőfokú bíróság kiegészítés iránti kérelmet elutasító végzésében kifejtettek alapján.

[29] A II. és a III. rendű alperesek előadták, hogy a Budapest Környéki Törvényszék előtt 21.P.20.366/2022. számon a II. rendű alperes pert indított a felperessel szemben annak megállapítása iránt, hogy a felperessel 2016. július 28-án kötött, és 2016. október 13-án módosított kölcsönszerződés szerint a kölcsön kizárólagos fedezete a kölcsönből vásárolt cég1 Kft. üzletrésze, így a II. rendű alperes kizárólag a tulajdonában álló 25 % mértékű üzletrésszel köteles helytállni a felperes követeléséért. Kérelme alapján a Fővárosi Ítéltábla a 6.Pkf.25.892/2022/2. számú végzésével a felperes által a kölcsön visszafizetése iránt indított perben hozott jogerős ítélet alapján kezdeményezett végrehajtást felfüggesztette. Az alperesek álláspontja szerint a II. rendű alperes kölcsönszerződésből eredő helytállási kötelezettségének a terjedelme a perbeli ingatlan ajándékozási szerződés fedezetelvonó jellegének a megítélése szempontjából előkérdés, ezért a Pp. 123. § (2) bekezdése alapján kérték jelen eljárásnak a Budapest Környéki Törvényszék előtt 21.P.20.366/2022. számon indított per jogerős befejezéséig való felfüggesztését.

[30] A csatlakozó fellebbezéssel érintett kör – a késedelmi kamat megfizetése iránti kereseti kérelem elutasítása - kivételével fellebbezés hiányában a Pp. 358. § (5) bekezdése értelmében elsőfokon jogerőre emelkedtek az elsőfokú ítélet keresetet elutasító rendelkezései. Ezért a Fővárosi Ítéltábla kizárólag az elsőfokú ítélet fellebbezett, az ajándékozási szerződés fedezetelvonó jellegét és a felperessel szembeni hatálytalanságát megállapító, a III. rendű alperest helytállásra és tűrésre kötelező, valamint a III. rendű alperes késedelmi kamat megfizetésére kötelezése iránti kereseti kérelmet elutasító rendelkezéseit bírálta felül.

[31] A II. és a III. rendű alperesek fellebbezése nem megalapozott, a felperes csatlakozó fellebbezése alapos.

[32] Az I-III. rendű alperesek - írásbeli ellenkérelmük, valamint a perfelvételi tárgyaláson tett nyilatkozatuk (23. tárgyalási jegyzőkönyv 6. oldal) szerint – érdemi védekezésüket a rosszhiszeműségük hiánya mellett arra a tényre alapították, hogy a II. rendű alperesnek a cég1 Kft-ben fennálló 25 % mértékű üzletrésze elegendő fedezetet nyújtott a felperes követelésének a kielégítésére. Csak a perfelvétel lezárását követően, illetve a fellebbezési eljárásban terjesztették ki érdemi védekezésüket arra, hogy a II. rendű alperes vagyonán felül más személy, személy1 vagyonát is figyelembe kell venni a fedezetelvonás megítélése során, továbbá, hogy kizárólag a II. rendű alperesnek a Kft-ben fennálló üzletrésze szolgál a felperes felé fennálló tartozásának fedezetéül.

[33] A Pp. 199. § (2) bekezdés bc) és be) pontja kimondja, hogy az ellenkérelem érdemi részében – ha azzal a fél a perben védekezni kíván – fel kell tüntetni érdemi védekezés esetén a keresetlevélben feltüntetett tényekre, bizonyítékokra és bizonyítási indítványokra vonatkozó vitató nyilatkozatot és a védekezést megalapozó tényeket, a keresettel érvényesített jog, a tényállítás és a kereseti kérelem közötti összefüggést cáfoló jogi érvelést, és a védekezést – ideértve az anyagi jogi kifogást is – megalapozó tényeket alátámasztó és rendelkezésre álló bizonyítékokat, illetve bizonyítási indítványokat az e törvényben meghatározott módon.

[34] A perindításkor hatályos Pp. 7. § 4. a) és b) pontja szerint ellenkérelem-változtatás, ha a fél az ellenkérelmével összefüggésben előadott korábbi tényállításához képest eltérő vagy további tényre, jogállításhoz, illetve jogi érveléséhez képest eltérő vagy további anyagi jogi kifogásra, illetve jogi érvelésre hivatkozik.

[35] A II. és a III. rendű alpereseknek a fentiekben megjelölt nyilatkozatai tehát olyan tény- és jogállítások voltak, amelyek ellenkérelem-változtatásnak minősültek.

[36] A Pp. 214. § (1) bekezdése szerint az érdemi tárgyalási szakban a bíróság a jogvitának a perfelvétel során meghatározott keretei között bizonyítást folytat le és eldönti a pert. A (2) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a fél az érdemi tárgyalási szakban csak e törvényben meghatározott esetben tehet vagy változtathat meg perfelvételi nyilatkozatot.

[37] A Pp. 217. § (1) bekezdése kimondja, hogy a fél az ellenkérelem-változtatás engedélyezése iránti kérelmét írásban, a változtatásra okot adó tényről történő tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül terjesztheti elő. E határidő elmulasztása miatt nincs helye igazolásnak. A Pp. 217. § (2) és (3) bekezdése meghatározza az ellenkérelem-változtatás engedélyezése iránti kérelem kötelező tartalmát. Az ellenkérelem-változtatás iránti

kérelmet, az ellenkérelem-változtatás megengedhetőségét a bíróság vizsgálja, és arról a Pp. 218-219. §-a szerint határoz.

[38] A Pp. 373. § (1) bekezdése értelmében a fellebbezésben és a másodfokú eljárás során – a (2)-(5) bekezdésben foglalt kivételekkel – az ellenkérelmet megváltoztatni nem lehet.

[39] Az idézett jogszabályi rendelkezések szerint az ellenkérelem-változtatásnak minősülő tény- és jogállítások figyelembevételének előfeltétele az ellenkérelem-változtatás engedélyezése iránti kérelem előterjesztése. Ilyen kérelmet azonban a II. és a III. rendű alperesek sem az elsőfokú eljárás során, sem a másodfokú eljárásban nem terjesztettek elő, ami a hivatkozott tények értékelését kizárta. A figyelembe nem vehető tény- és jogállítások vonatkozásában a bíróságot a Pp. 237. §-a alapján közrehatási kötelezettség nem terhelte, és ebben a körben további bizonyítás felvételére sem volt szükség. A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 123. § (2) bekezdése alapján az eljárás felfüggesztésére sem látott okot, figyelemmel arra, hogy az alperesek által előkérdésnek tartott per tárgya olyan jogkérdés elbírálása, amelynek az alapjául szolgáló tény – az, hogy kizárólag a II. rendű alperes tulajdonában lévő üzletrész szolgálhat a felperes követelésének fedezetéül - jelen perben az ellenkérelem változtatás szabályainak a megszegése miatt nem volt figyelembe vehető.

[40] Az elsőfokú bíróság a peres felek eljárásban értékelhető érdemi nyilatkozatai, továbbá a lefolytatott – elsősorban szakértői – bizonyítás eredménye alapján helyesen állapította meg, hogy a II. és a III. rendű alperesek az ajándékozási szerződéssel a felperes követelésének kielégítési alapját elvonták. A II. rendű alperes az ajándékozási szerződés megkötésének időpontjában nem rendelkezett olyan vagyonnal, ami az ajándékozási szerződéssel átruházott ingatlan tulajdoni illetőség nélkül elegendő fedezetet nyújthatott volna a felperes követelésének egészére. A II. rendű alperes a hozzátartozójával kötött ajándékozási szerződést, ezért a Ptk. 6:120. § (2) bekezdése szerint vélelmezni kell a III. rendű alperes rosszhiszeműséget. A vélelem megdöntése a II. és a III. rendű alpereseket terhelte, ebben a körben Pp. 265. § (1) bekezdése alapján a II. és a III. rendű alpereseknek kellett volna bizonyítania, hogy a III. rendű alperes nem volt rosszhiszemű a szerződés megkötésekor. Az elsőfokú bíróság anyagi pervezetése ebben a tekintetben sem szorult kiegészítésre, vagy helyesbítésre, és az elsőfokú bíróság helyesen vonta le a bizonyítás sikertelenségének jogkövetkezményét az alperesek terhére. A Ptk. 6:120. § (1) és (2) bekezdése a szerző fél rosszhiszeműségének a vélelmét állítja fel, ha pedig a III. rendű alperes az ajándékozási szerződés megkötésekor rosszhiszemű szerzőnek minősült – az 1/2011. (VI. 15.) PK vélemény 5. pontjában kifejtettekre is figyelemmel – a továbbértékesítés időpontjában sem lehetett jóhiszeműnek tekinteni, ami a Ptk. 6:120. § (4) bekezdése alapján megalapozta vele szemben a relatív hatálytalanság jogkövetkezményének az alkalmazását.

[41] A szerződés fedezetelvonó jellegének és hatálytalanságának a megállapítása mellett a felperes III. rendű alperessel szembeni keresete arra irányult, hogy a relatív hatálytalanság jogkövetkezményeként a bíróság kötelezze a III. rendű alperest 31.000.000 forint és annak 2019. április 13. napjától a kifizetésig járó késedelmi kamata megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság a marasztalása helyett arra kötelezte a III. rendű alperest, hogy 27.974.606 forint erejéig teljes vagyonával álljon helyt a felperesnek a II. rendű alperessel szembeni követeléséért, és tőrje ezen összeg erejéig a vagyonára vezetett végrehajtást. Az elsőfokú bíróság ezzel a Pp. 341. § (1) bekezdését, egyúttal a Pp. 342. § (1) bekezdését is megsértette, amennyiben érdemi döntése nem terjedt ki valamennyi kereseti kérelemre, ugyanakkor olyan kérdésben is döntött, amelyre a kereseti kérelem nem irányult.

[42] A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 370. § (3) bekezdése alapján a másodfokú tárgyaláson a felek tudomására hozta, hogy a fellebbezésben, illetve a csatlakozó fellebbezésben nem hivatkozott eljárási szabálysértéseket észlelt. A tájékoztatását követően a felperes úgy nyilatkozott, hogy kéri a bíróság által észlelt eljárási szabálysértések figyelembevételét. Az eljárási szabálysértés azért nem tette szükségessé a Pp. 381. §-a alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és azért volt a felperes tényleges kereseti kérelméről a másodfokú eljárásban döntés hozható, mert a szerződés fedezetelvonó jellegét az elsőfokú bíróság helyesen ítélte meg, tévedése csupán a helytállási kötelezettség értelmezésére vonatkozott, és az alperesek az elsőfokú eljárásban kifejtették az ezzel kapcsolatos érdemi álláspontjukat.

[43] A Fővárosi Ítéltábla a relatív hatálytalanság jogkövetkezménye körében mindenekelőtt arra mutat rá, hogy – a megszerzett vagyontárgyból való kielégítés és – a vagyontárgyra vezetett végrehajtás tőrésére kötelezés [Ptk. 6:120. § (3) bekezdése], illetve a vagyontárgy értékéig való helytállás kötelezettsége [Ptk. 6:120. § (4) bekezdése] két egymástól eltérő jogkövetkezmény, amely nem alkalmazható egyszerre ugyanazzal a szerző féllel szemben. Előbbi alkalmazására abban az esetben kerülhet sor, amennyiben a szerző fél még rendelkezik a fedezetelvonó szerződéssel megszerzett vagyontárggyal, utóbbira akkor, ha a megszerzett vagyontárgyat már rosszhiszeműen átruházta, vagy attól rosszhiszeműen elesett. A vagyontárgy rosszhiszemű átruházása folytán ezért az előbbieken kifejtettek szerint a III. rendű alperes esetében a Ptk. 6:120. § (4) bekezdésének szabálya volt irányadó.

[44] A III. rendű alperes a Ptk. 6:120. § (4) bekezdése alapján a vagyontárgy értéke erejéig a saját vagyonával köteles helytállni. A III. rendű alperest a helytállási kötelezettsége alapján az elsőfokú bíróság által helyesen meghatározott tőkeösszeg erejéig – a felperes keresetének megfelelően - pénzfizetésre kell kötelezni, mert a helytállási kötelezettségének a tartalma – a kezes és a felelősségbiztosító helytállási kötelezettségéhez hasonlóan – az, hogy ő köteles teljesítésre a követelés közvetlen kötelezettje, a II. rendű alperes helyett, kötelezettsége azonban korlátozott, csak a rosszhiszeműen szerzett vagyontárgy értékének az erejéig terjed.. A III. rendű alperes a megszerzett vagyontárgyat rosszhiszeműen ruházta át, ezért helytállási kötelezettsége a vagyontárgy átruházásától számított, a Ptk. 6:48. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű késedelmi kamatokra is kiterjedt. Figyelemmel arra, hogy pénzbeli kötelezettség teljesítéséről volt szó, a felperes megalapozottan kifogásolta csatlakozó fellebbezésében a Pp. 344. § (1) bekezdése szerinti teljesítési határidő hiányát is.

[45] A Fővárosi Ítéltábla rámutat arra is, hogy az ajándékozás időpontjában már fennálló bejegyzett önálló zálogjog nem akadályozta az ingatlan fedezetként történő

értékelését. A IV. rendű alperes javára bejegyzett jognak ugyanis kizárólag a követelések kielégítésének a sorrendje szempontjából van jelentősége, de nem zárja ki annak az elvi lehetőségét, hogy a perbeli ingatlan tulajdoni illetőség a felperes követelésének a fedezetéül szolgáljon.

[46] Az a körülmény, hogy a felperes a II. rendű alperes adóstársával mint a II. rendű alperessel egyetemleges kötelezettel szemben is érvényesíti a követelését, nem jelenti a követelés többszöri érvényesítését. A Ptk. 6:29. § (2) bekezdése értelmében ugyanis egyetemleges kötelezettség esetén minden kötelezett az egész szolgáltatással tartozik, de ha bármelyikük teljesít, a jogosulttal szemben a teljesített rész erejéig a többiek kötelezettsége is megszűnik. Erre figyelemmel a II. rendű alperes egyetemleges adóstársának a teljesítése a teljesített rész erejéig megszünteti a II. rendű alperes kötelezettségét is, a II. rendű alperes, vagy a kötelezettségéért helytállni köteles III. rendű alperes teljesítése pedig az adóstárs kötelezettségét.

[47] A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben, a rendelkező rész szerint részben megváltoztatta.

[48] A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 83. § (1) bekezdése és 87. § (1) bekezdése alapján az eredménytelenül fellebbező II. és III. rendű alpereseket kötelezte a felperes 119.387 forint csatlakozó fellebbezési illeték költségéből, és 659.916 forint felszámított ügyvédi munkadíjából álló másodfokú perköltségének a megfizetésére.

Budapest, 2023. július 11.

dr. Lente Sándor s.k.
s.k.

dr. Csóka István s.k.

dr. Istenes Attila

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró